

Det neurodivergente menneske

23.04.2026

Det neurodivergente menneske
Pernille Darling
Dansk Psykologisk Forlag, 2025
164 sider, 279 kr.

Af Kasper Jessen, ph.d., speciallæge i børne og ungdomspsykiatri, Klinik for Psykiatri, Århus N

Det føltes som at finde en gammel opbevaringskasse. En af dem, der står bagerst – støvet og som umiddelbart ligner alle de andre. Men da jeg åbnede den, lå der noget andet: gamle artefakter. Én efter én trak jeg tanker, følelser og værdier frem. Noget jeg engang bar med mig, men som med tiden var blevet sløret af effektivisering, hurtige forståelser og simplificeringer. I mødet med *Det neurodivergente menneske* fandt jeg noget af det frem igen – noget af det, der i sin tid fik mig til at vælge et arbejde i psykiatrien.

Bogen giver en grundlæggende forståelse af det neurodivergente menneske. I bogen bliver vi præsenteret for forskellige teorier og begreber, såsom *theory of mind* og *central kohærens* samt emner som *køn*, *maskering* og *udbredte myter* – blot for at nævne nogle. Selvom emnerne ikke bliver gennemgået i detaljer, så får vi her en indsigt i kompleksiteten i arbejdet med børn, unge og familier. Samtidig bliver vi også mindet om, at vi ser gennem et filter af egne erfaringer og at vores vurderinger bygger på øjebliksbilleder.

Det kræver indsigt for at kunne stille de relevante spørgsmål. Et spørgsmål som: “*Har du svært ved det sociale?*” er et, jeg selv kan finde på at stille. Men spørgsmålet mister sin betydning uden forståelse for, hvad der ligger bag – og for kompleksiteten i svaret. Sociale vanskeligheder kan have mange årsager: handler det om udfordringer med at afkode sociale signaler eller om opmærksomhedsmæssige vanskeligheder?

Samtidig er det en vigtig pointe, at vi bør have fokus på, at det i høj grad er omgivelserne og rammerne, der afgør, hvornår noget bliver funktionshæmmende. Dette er et yderst aktuelt fokus – ikke mindst fordi nedsat funktionsniveau er afgørende for en psykiatrisk diagnose. Men hvem afgør det egentlig, og på hvilket grundlag?

Det leder op til et centralt tema: at “*man skal høre til for at kunne udvikle sig.*” Her udfoldes betydningen af tryghed og tilknytning – også når enten barnet, forælderen eller begge har autisme. Samtidig vendes blikket mod det neurotypiske samfund, som det neurodivergente menneske skal finde vej i. Er det egentlig så mærkeligt, at nogle bliver overbelastet?

Samlet set bidrager *Det neurodivergente menneske* med en nuanceret indsigt i neurodivergens, diagnoser og relationer – i en samfundsmæssig og kontekstuel ramme. Bogen balancerer mellem personlige beretninger og kliniske eksempler, hvilket skaber nærvær uden at gå på kompromis med de faglige pointer.

Som læser opleves bogen også som en påmindelse om, at vi skal fastholde en nysgerrighed, have respekt for kompleksiteten og have det relationelle blik samt at ægte forståelse tager tid. Et af de perspektiver, der bliver hængende hos mig, er en passage om, hvad der ville ske, hvis vi i højere grad kunne acceptere og respektere forskelle mellem mennesker – uden først at skulle forstå dem fuldt ud. At møde adfærd som et “fremmed sprog”, der kalder på nysgerrighed frem for vurdering.

Bogen giver dog ikke ét entydigt budskab eller perspektiv, men inviterer især til refleksion over egen praksis. Hvad man tager med, afhænger i høj grad af, hvilke briller man læser den med.